

Monmouthshire Select Committee Minutes

Meeting of Pwyllgor Perfformiad a Throsolwg held at Neuadd Y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga, NP15 1GA on Dydd Mawrth, 10fed Chwefror, 2026 at 10.00 am

Councillors Present

County Councillor Alistair Neill, (Chair)
County Councillor Rachel Buckler, (Vice Chair)

County Councillors: John Crook, Steven Garratt, Meirion Howells, Martin Newell, Paul Pavia, Peter Strong

Also in attendance County Councillors: Tony Easson, David Jones, Phil Murphy, Ann Webb, Emma Bryn, Ben Callard, Cabinet Member for Resources, Simon Howarth, Penny Jones, Su McConnel and Dale Rooke

Lay Members of the Governance and Audit Committee: A. Blackmore, S. Davies, R. Guest, C. Prosser

Officers in Attendance

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Craffu
Jonathan Davies, Rheolwr Cyllid Cyfrifeg Canolog
Peter Davies, Prif Swyddog, Adnoddau
Deb Hill-Howells, Pennaeth Gwasanaethau
Landlord Masnachol ac Integredig
Stacey Jones, Uwch Gyfrifydd
Dave Loder, Rheolwr Cyllid
Will Mclean, Prif Swyddog Plant a Phobl Ifanc
Craig O'Connor, Pennaeth Cynllunio
Jane Rodgers, Pennaeth Gwasanaethau Plant
Tyrone Stokes, Rheolwr Cyllid
Nikki Wellington, Rheolwr Cyllid

APOLOGIES: County Councillor Jill Bond and Clare Werrett

1. Datganiadau o Fuddiant

Dim.

2. Fforwm Aqored i'r Cyhoedd

Dim.

3. Diweddariad Ariannol - Craffu ar y sefyllfa gyllidebol (refeniw a chyfalaf) ar gyfer gwasanaethau sy'n dod o fewn cylch gwaith y pwyllgor.

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Ben Callard yr adroddiad ac ateb cwestiynau'r aelodau gyda Jonathan Davies, Jane Rodgers, Tyrone Stokes, Will McLean, Craig O'Connor a Peter Davies:

Beth yw'r amserlen ar gyfer y cynlluniau adfer ar gyfer y tair ysgol sydd â'r diffyg mwyaf a sut y bydd cynnydd yn cael ei fonitro?

Disgwylir i'r cyfnod adfer fod yn 8-10 mlynedd, gan anelu at newid cynyddol i osgoi effeithiau drastig. Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda'r ysgolion, gan ganolbwyntio ar gyfnodau gwarged parhaus i adfer diffygion. Mae'r cyfrifoldeb am gyllidebau ysgolion yn gorwedd ar gyrff llywodraethu, ac mae'r Cyngor yn cefnogi ailstrwythuro a chynyddu cyllid.

A oes unrhyw gyfleoedd i leihau'r ddibyniaeth ar wariant cyfreithiol allanol mewn gwasanaethau plant, neu a yw hyn yn anochel i raddau helaeth? A oes cysylltiad â'r gostyngiad o £332,000 gan Lywodraeth Cymru?

Mae'r cynnydd mewn ffioedd cyfreithiol allanol oherwydd achosion cymhleth penodol sy'n gofyn am fargyfreithwyr allanol, sy'n anochel ac mae disgwyl iddo fod yn untro. Bydd rhywfaint o bwysau'n parhau, ac mae costau ychwanegol yn cael eu cynnwys yng nghynigion cyllideb y flwyddyn nesaf. Nid yw'r gostyngiad yn grant cymorth i deuluoedd Llywodraeth Cymru yn gysylltiedig â'r gorwariant yn y gwasanaethau cyfreithiol. Mae'r gorwariant cyfreithiol oherwydd achosion anwadal, cost uchel, nid newidiadau grantiau.

Beth yw'r cynllun adfer ar gyfer tai, a phryd y disgwylir i'r gwasanaeth ddychwelyd i'r gyllideb?

Mae'r gyllideb dai mewn cyfnod trosiannol, gyda gorwariant oherwydd oedi agor Severn View a chostau uchel ar gyfer trosglwyddo eiddo. Mae Severn View bellach yn gwbl weithredol, a ddylai helpu i adennill costau, ac mae prosesau ynghylch trosglwyddiadau yn cael eu hadolygu. Cyfrannodd yr oedi wrth agor Severn View a chostau ychwanegol ar gyfer atgyweiriadau ar ôl trosglwyddo tenantiaid at y gorwariant. Disgwylir arbedion llawn y flwyddyn nesaf gan fod defnydd bellach wedi'i sefydlu.

A yw'r Cyngor yn ariannu diffygion cyllidebol ysgolion dros y cyfnod adfer wyth mlynedd, a ble mae hyn yn cael ei adlewyrchu mewn adroddiadau ariannol? Sut ydyn ni'n rheoli'r ffaith bod y diffygion yn parhau i gynyddu, ac a roddir wyth mlynedd i bob ysgol?

Mae'r Cyngor yn cario diffygion yr ysgol ar ei fantolen fel un negyddol, sy'n golygu ei fod yn hepgor incwm ar y balansau hynny. Disgwylir i'r sefyllfa waethygu cyn gwella, ac mae'r cyfnod adfer wyth mlynedd yn bennaf ar gyfer ysgolion cyfun er mwyn caniatáu trosiant sefydlog. Mae'r cyfrifoldeb am gyllidebau ysgolion yn gorwedd gyda'r cyrff llywodraethu, ac mae newidiadau cynyddol yn cael eu gwneud i fynd i'r afael â diffygion.

Pa gamau penodol sydd eu hangen i ddod â diffyg cronfeydd wrth gefn yr ysgol i lawr?

Y prif sbardun cost yw costau staff. Efallai y bydd angen i ysgolion ailstrwythuro i wireddu arbedion, ac mae'r Cyngor yn cynyddu cyllid i gefnogi hyn. Mae unrhyw ostyngiad mewn staff i'w drin yn sensitif ac ar gyflymder rheoledig. Ar gyfer ysgolion cynradd risg uchel, cynhelir cyfarfodydd tairochrog gyda chydweithwyr cyllid, gwella ysgolion, cynhwysiant ac adnoddau dynol i ddadansoddi gyrwyr cost a rhoi camau cynnar i fynd i'r afael â gwariant. Mae penderfyniadau cynnar ar arbedion yn cael effaith sylweddol, ac mae'r Cyngor yn gweithio gydag ysgolion i atal a gwella sefyllfaoedd diffyg.

A yw'r prif warged o £1.1 miliwn yn fwy cosmetig na strwythurol, gan ei fod yn cael ei yrru i raddau helaeth gan grantiau, symudiadau ariannu, a swyddi gwag yn hytrach na rheolaeth strwythurol wirioneddol? Sut ydyn ni'n mynd i fynd i'r afael â hynny?

Mae'r gwarged yn cael ei gefnogi gan grantiau untro sylweddol a newidiadau mewn cyllid dyled, ond byddai'r Cyngor yn dal i fod mewn sefyllfa ariannol weddol gryf hebddynt. Mae dibyniaeth ar grantiau yn cael ei gydnabod, ond mae dros £9 miliwn o arbedion wedi'u cyflawni, ac mae ymdrechion parhaus yn canolbwyntio ar wneud gwasanaethau'n fwy effeithlon a chynaliadwy.

Gyda gwariant cynyddol a gorwariant o £462,000 ar anghenion dysgu ychwanegol (ADY), a dibyniaeth ar ddarparwyr allanol, sut y bydd y Cyngor yn delio â'r pwysau strwythurol hwn sy'n debygol o dyfu?

Mae'r Cyngor yn parhau i weld pwysau mewn iechyd a gofal cymdeithasol, ond mae ymdrechion yn cael eu gwneud i wella effeithlonrwydd a chynaliadwyedd. Priodolir y sefyllfa gadarnhaol i waith parhaus, er bod heriau'n parhau.

A yw llithriad cyfalaf wrth gyflawni prosiectau yn tyfu, ac a yw hyn yn fater o amseru yn hytrach na pherfformiad? A yw prosiectau'n cael eu gohirio, gyda budd-daliadau wedi'u gohirio?

Mae dros £20 miliwn o lithriad, yn bennaf oherwydd ffactorau y tu allan i reolaeth uniongyrchol y Cyngor, megis dibyniaeth ar arbenigedd allanol ac oedi rhanbarthol. Mae'n debygol bod amcangyfrifon amseru yn rhy optimistaidd, ac mae'r Cyngor yn gweithio i fireinio'r rhain. Mae tua hanner y llithriad yn cael ei ariannu gan fenthycy, sy'n oedi benthycy ond hefyd yn oedi buddion y prosiect.

A yw'r gyllideb bresennol yn strwythurol gynaliadwy, neu a ydym dim ond yn gwrthio problemau yfory ymlaen, o ystyried bod y gwarged yn cael ei yrru gan swyddi gwag, grantiau, ac amseru, tra bod pwysau ysgolion, ADY, a thai yn gwaethygu?

Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen am wylidwriaeth a gwelliant parhaus, gan nodi, er bod y sefyllfa bresennol yn gadarnhaol o ystyried yr amgylchedd heriol, mae dibyniaeth ar grantiau untro a phwysau parhaus yn golygu bod risgiau yn y dyfodol yn parhau.

A allwn ni gael sylwebaeth ar welliannau yn y gyllideb ariannu dyled – sut y cyflawnwyd y cynnwys, ac a yw'n rhywbeth y gallwn ei ailadrodd yn y dyfodol?

Roedd y gwelliant oherwydd ffactorau fel oedi benthycy (o lithriad cyfalaf), enillion buddsoddi gwell na'r disgwyl, a rhagolygon gofalus. Er y gall rhai enillion fod yn untro, bydd y Cyngor yn parhau i fonitro a seilio amcangyfrifon yn y dyfodol ar y data sydd ar gael ond yn disgwyl mwy o gost y flwyddyn nesaf wrth i'r rhaglen gyfalaf dyfu.

A yw cyllido dyled yr un peth â benthycy, ac a yw enillion o fuddsoddiadau arian parod dros ben yn cael eu dangos ar wahân yn y gyllideb?

Mae cyllid dyled yn cynnwys cost benthycy (ad-daliadau llog a phrif ad-daliadau) ac incwm buddsoddi o arian parod dros ben. Adroddir ar y sefyllfa gyfunol, gan rwydo incwm buddsoddi yn erbyn costau benthyciad.

A yw'r canlyniad gwell yn adlewyrchiad o ymagwedd synhwyrol ofalus gan y Cyngor?

Mae'r Cyngor bob amser yn cymryd agwedd synhwyrol ofalus, gan flaenoriaethu sefydlogrwydd a diogelwch cronfeydd cyn ceisio enillion, yn unol ag egwyddorion rheoli trysorlys.

Mae'n ymddangos bod gwrthddywediad yn yr adroddiad am gyfraddau adennill dyledion, yn enwedig mewn gofal cymdeithasol – a ydynt yn dirywio neu'n sefydlog?

Mae'r sefyllfa ddyled mewn gofal cymdeithasol wedi gweld cynnydd cyson yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Mae'r cyfeiriad at sefydlogi yn cyfeirio at chwarter diweddar, lle nad yw'r ddyled wedi cynyddu, sy'n gadarnhaol, ond mae'r duedd sylfaenol yn parhau i fyny. Mae'r rhan fwyaf o'r ddyled wedi'i sicrhau, yn aml oherwydd taliadau gohiriedig neu brosesau cyfreithiol fel sefydlu Atwrneiaeth Arhosol. Mae'r cynnydd mewn dyled yn cyd-fynd â mwy o breswylwyr sy'n mynd i mewn i gartrefi gofal, lle mae taliadau'n uwch a gall y taliad gael ei ohirio. Mae'r Cyngor yn olrhain hyn yn agos ac yn cymryd camau rhagweithiol i adennill dyled heb ei warantu, gan gynnwys prosesau cyfreithiol pan fo angen. Mae ymdrechion yn cael eu gwneud i sicrhau bod trefniadau ariannol yn cael eu sefydlu'n gynnar, yn enwedig i'r rhai sy'n mynd i gartrefi gofal, i liniaru dyled heb ei warantu yn y dyfodol.

A allwn ni gael dadansoddiad o berfformiadau canolfannau hamdden, gyda Chil-y-coed yn arbennig, er mwyn gweld effaith tueddiadau buddsoddi ac aelodaeth?

Mae aelodaeth wedi cynyddu ar draws pob canolfan hamdden, gan gynnwys Cil-y-coed, a dyfodd o 872 i 2,000 o aelodaeth campfa ers 2022/23. Mae Cil-y-coed yn ffocws strategol ar gyfer gwella pellach, a bydd ffigurau manylach yn cael eu darparu. – **CAM GWEITHREDU: darparu ffigurau manwl**

Pa arbedion amgen neu opsiynau ailgynllunio gwasanaeth sy'n cael eu harchwilio mewn cludiant teithwyr, o ystyried y gorwariant a'r effeithlonrwydd anhygoel oherwydd gofynion statudol?

Mae'r gorwariant oherwydd arbedion heb eu gwireddu o ail-alinio pellteroedd cymwys ar gyfer cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol. Adolygodd y Cyngor lwybrau ac adfer trafndiaeth am ddim lle ystyriwyd bod llwybrau yn annioegel. Nid oes unrhyw arbedion pellach yn cael eu ceisio yn y maes hwn ar gyfer y

flwyddyn nesaf; Bydd y gyllideb yn aros yn wastad, ac nid oes unrhyw ailasesiadau pellach ar y llwybr wedi'u cynllunio. Mae'r ffocws yn parhau i fod ar gydbwysu gwerth â sicrhau diogelwch plant.

Sut y bydd y Cyngor yn diogelu'r rhaglen gyfalaf ac yn sicrhau nad yw gwaith adfer o Storm Claudia yn disodli blaenoriaethau buddsoddi strategol eraill, o ystyried difrod sylweddol heb yswiriant a chyllid cyfyngedig gan Lywodraeth Cymru?

Mae'r Cyngor mewn trafodaethau parhaus gyda Llywodraeth Cymru, gan ddefnyddio'r Cynllun Cymorth Ariannol Brys i sicrhau cyllid o 85% uwchlaw'r trothwy o £455,000 ar gyfer costau ymateb ac adfer ar unwaith. Fodd bynnag, nid yw Cynllun Cymorth Ariannol Brys yn cwmpasu effeithiau sylweddol ar seilwaith fel y £9 miliwn (gyda £3.5 miliwn heb yswiriant). Mae'r Cyngor yn darparu rhagor o wybodaeth i Lywodraeth Cymru ac yn disgwyl sicrhau cyllid ar gyfer costau'r flwyddyn gyfredol, ond bydd y rhan fwyaf o'r gwaith adfer yn digwydd yn y flwyddyn ariannol nesaf a thu hwnt, ac mae angen deialog barhaus gyda gweinyddiaeth nesaf y Senedd. Bydd cynlluniau cyfalaf mawr eraill heb eu hariannu yn cael eu hystyried ar eu rhinweddau, gydag achosion busnes a thrafodaethau pellach gyda Llywodraeth Cymru am gyllid.

Os bydd storm arall yn digwydd, a yw'r trothwy Cynllun Cymorth Ariannol Brys wedi'i osod fesul digwyddiad neu ar gyfer y flwyddyn gyfan?

Mae'r trothwy ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfan; ar ôl cael ei dorri, bydd 85% o'r costau ar gyfer unrhyw ddigwyddiadau pellach yn cael eu talu.

A yw cyfundrefnau codi tâl contractwyr ar gyfer gwaith cyfalaf a chynnal a chadw ysgolion yn cael eu hadolygu'n drylwyr, ac a yw'r Cyngor yn monitro'r costau hyn i gefnogi ysgolion?

Mae'r Cyngor yn ymwybodol o achosion penodol o gostau sy'n ymddangos yn ormodol ac wedi eu cyfeirio at wasanaethau eiddo a phennaeth gwasanaethau landlordiaid i'w hadolygu. Mae'r Cyngor yn hyderus yn ei ddyletswydd gwerth gorau ac mae'n gweithio'n agos gydag ysgolion. Mae'r bartneriaeth gydag Ardal a Chaerdydd wedi'i chryfhau, gyda chefnogaeth wedi'i hymestyn yn uniongyrchol i ysgolion, gan gynnwys cyngor ar gaffael a gwasanaethau eiddo.

Pa newidiadau cynyddol y mae ysgolion cyfun risg uchel yn bwriadu eu gwneud dros y cyfnod 8-10 mlynedd i ddod â'u cyllidebau yn ôl i gydbwysedd?

Mae ysgolion yn mynd i'r afael â diffygion yn bennaf trwy adolygu strwythurau staffio, trefniadau dosbarthiadau, a defnyddio cynorthwywyr addysgu, o bosibl yn lleihau nifer y gweithwyr. Gall ysgolion uwchradd addasu ehangder a chyflwyniad y cwricwlwm.

Pam mae rhai ysgolion yn cael eu dosbarthu fel risg isel (gwyrdd) ac eraill fel risg uchel? A oes enghreifftiau neu ddigwyddiadau penodol sy'n achosi gwahaniaethau mewn gwariant?

Mae cyd-destun pob ysgol yn wahanol - gall sefydlogrwydd y gweithlu, absenoldeb staff, a ffactorau allanol yrru gorwariant. Disgwylir i ysgolion greu a chadw at gynlluniau adfer realistig. Os nad yw ysgol yn bodloni ei chynllun adfer, gall yr awdurdod lleol ymyrryd, cyhoeddi hysbysiad rhybudd ffurfiol, ac o bosibl dileu'r gyllideb ddirprwyedig, gan gymryd rheolaeth uniongyrchol ar benderfyniadau ariannol.

A yw ysgolion wedi'u cysylltu gyda'i gilydd i helpu ei gilydd i wella rheolaeth ariannol?

Ymhlith y pedair ysgol uwchradd, mae rheolwyr busnes effeithiol wedi gweithio ar y cyd i rannu arferion gorau a chefnogi ei gilydd, er y gall ymdrechion cynilo parhaus effeithio ar y gallu i helpu.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r Aelod Cabinet a'r Swyddogion. Cynigiwyd yr adroddiad.

4. Cynigion Drafft Cyllideb Refeniw a Chyfalaf (gwahodd aelodau eraill) - I graffu ar Gynigion Drafft Cyllideb Refeniw a Chyfalaf 2025/26.

Rhoddodd yr Aelod Cabinet Ben Callard gyflwyniad, cyflwynodd yr adroddiad ac ateb cwestiynau'r aelodau gyda Will McLean a Debra Hill-Howells:

Gyda chynnydd arfaethedig o 5.95% yn y dreth gyngor, sy'n golygu cynnydd o dros 30% yn ystod y blynyddoedd diwethaf, a yw'n rhesymol gofyn i drigolion ysgwyddo'r baich hwn? A ydym yn gwneud digon ar effeithlonrwydd a rheoli gwariant, ac a ydym yn blaenoriaethu'n gywir rhwng gwasanaethau a baich treth?

Nid yw cynyddu'r dreth gyngor yn ddewis hawdd, ac nid oes opsiynau hawdd wrth osod y gyllideb. Gall y Cyngor naill ai leihau gwasanaethau neu gynyddu treth i'w cynnal neu eu gwella. Mae'r gyllideb ddrafft yn cynnwys dros £2 filiwn mewn effeithlonrwydd gwasanaethau, a chyflawnwyd dros £9 miliwn mewn arbedion yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gyda degau o filiynau wedi'u harbed yn y blynyddoedd blaenorol. Mae trigolion yn mynegi awydd am wasanaethau gwell, yn enwedig mewn gofal ac ysgolion, ac mae'r Cyngor yn anelu at ddiogelu'r rhain. Mae'r cynnydd cronol yn y dreth gyngor yn adlewyrchu chwyddiant uchel a phwysau allanol, ond mae'r dewis arall - torri gwasanaethau hanfodol - yn cael ei ystyried yn waeth. Mae cynghorwyr eu hunain yn talu'r dreth gyngor, ac mae'r penderfyniad i'w chodi yn cael ei wneud yn anfodlon i amddiffyn gwasanaethau a thrigolion agored i niwed.

A yw'n ddicotomi ffug i gyflwyno'r dewis fel naill ai cynnydd uchel yn y dreth gyngor neu doriadau gwasanaeth? Oni ddylai'r Cyngor ganolbwyntio ar drawsnewid darparu gwasanaethau, fel y mae busnesau'n ei wneud, yn hytrach na dim ond cynyddu costau?

Mae'r Cyngor wedi bod yn trawsnewid sut mae'n darparu gwasanaethau, gyda dros £9 miliwn mewn arbedion yn ystod y flwyddyn ddiwethaf a mwy na £50 miliwn dros y degawd diwethaf. Mae trawsnewid yn cynnwys buddsoddi mewn cartrefi i blant sy'n derbyn gofal a strategaethau ail-alluogi mewn gofal cymdeithasol, gan dargedu adnoddau yn effeithlon. Byddai llawer o fusnesau yn gadael y farchnad pe bai'n wynebu'r rhwymedigaethau cyfreithiol sydd gan gynghorau. Mae'r gyllideb ddrafft yn cydbwysu gofynion gwasanaeth gyda buddsoddiad wedi'i dargedu ac effeithlonrwydd mesuredig, gan barhau â thrawsnewid y Cyngor.

Sut gall y Cyngor gyfiawnhau cynnydd yn y dreth gyngor sydd 10 pwynt canran yn uwch na chyfraddau chwyddiant y DU dros y pum mlynedd diwethaf?

Mae'r dreth gyngor yn swm arian parod sefydlog, nid canran, felly mae'n rhaid iddo gynyddu i dalu costau cynyddol, yn enwedig cyflogau staff, sy'n gost fawr. Yn wahanol i dreth incwm, sy'n codi'n awtomatig gyda chyflogau, rhaid codi'r dreth gyngor yn benodol. Mae'r Cyngor yn wynebu galw cynyddol a chymhlethdod mewn gwasanaethau, megis poblogaeth sy'n heneiddio ac anghenion cymorth ychwanegol mewn ysgolion. Mae'r incwm ychwanegol o Lywodraeth Cymru a'r dreth gyngor yn mynd yn uniongyrchol i wasanaethau. Er gwaethaf y niferoedd mawr, mae'r Cyngor yn credu ei fod yn darparu gwerth am arian a bydd yn parhau i wneud hynny.

A yw'r gyllideb hon yn sicrhau y gallwn fynd i'r afael â'r holl dyllau ffordd ar gyflymder? A oes digon o gapasiti ar gyfer atgyweiriadau cyflym?

Mae'r gyllideb yn buddsoddi llawer mwy mewn atgyweirio tyllau ffordd, ond mae'r ôl-groniad dros £60 miliwn, felly ni ellir trwsio pob twll. Mae capasiti hefyd yn fater strwythurol; hyd yn oed gyda mwy o gyllid, ni ellir ehangu adnoddau contractwyr a mewol dros nos. Mae adrodd tyllau ffordd yn helpu i flaenoriaethu atgyweiriadau brys.

A yw atgyweirio tyllau yn y ffordd dros dro (llenwi oer) yn achosi costau hirdymor mwy, ac a yw'n groes i'r disgwyl?

Defnyddir clytio dros dro ar gyfer pryderon diogelwch ar unwaith. Er y gall ymddangos yn wastraffus, mae'n prynu amser nes y gellir amserlennu ail-wynebu mwy trylwyr. Mae'r dull yn blaenoriaethu diogelwch ond cydnabyddir ei fod yn rhwystredig ac yn defnyddio adnoddau.

A yw'r £5 miliwn ar gyfer atgyweirio'r Bont Gadwyn yn cael ei gefnogi gan gymorth Llywodraeth Cymru? Daw 50% o gyllid atgyweirio'r Bont Gadwyn gan Lywodraeth Cymru, yn dilyn trafodaethau estynedig.

A yw'r £1 miliwn dros chwyddiant yn cwmpasu'n llawn dyfarniadau cyflog 2026/27 a phwysau ADY? A yw'r dyraniad yn £96 y plentyn, waeth beth fo'r math o ysgol?

Mae costau cyflog a phensiwn athrawon wedi'u hariannu'n llawn, ac mae'r £1 miliwn yn ychwanegol. Mae'r £96 fesul disgybl yn ymwneud â'r £1 miliwn ychwanegol, gyda'r cyllid gwirioneddol yn uwch oherwydd llinellau eraill. Mae'r dyraniad yn dilyn y fformiwla gyfredol. Mae cyllid ADY hefyd yn cynyddu.

A fydd diffyg cyllid Yswiriant Gwladol y flwyddyn nesaf, fel y gwelwyd eleni?

Bydd pob gwasanaeth, gan gynnwys ysgolion, yn cael lwfans llawn ar gyfer costau Yswiriant Gwladol y flwyddyn nesaf. Mae unrhyw ddiffyg yn cael ei reoli gan yr awdurdod, nid gan wasanaethau unigol.

A oes gwytnwch ariannol yn y gyllideb yn erbyn y posibilrwydd o ddigwyddiad tywydd eithafol arall y flwyddyn nesaf, fel Storm Claudia?

Mae'r Cyngor yn cynnig cronfa wrth gefn o £850,000 ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf, yn debyg i'r flwyddyn flaenorol, i ymateb i ddigwyddiadau o'r fath. Mae asedau sy'n yswiriadwy wedi'u hyswiro, ond nid yw seilwaith priffyrdd. Mae'r Cyngor yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i gael cymorth ar golledion o ganlyniad i dywydd eithafol.

Roedd tirlithriad Llanddewi Nant Hodni oherwydd diffyg cynnal a chadw rhagweithiol, yn benodol coed a oedd wedi gordyfu yn mynd yn llawn dŵr, yn cwmpo, ac yn achosi i'r ffordd lithro. Nac yw gwariant adweithiol ar rwystrau ac ymchwiliadau'n fwy costus na chynnal a chadw rhwydwaith ffyrdd rhagweithiol?

Mae'r her yn cael ei chydabod, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig fel Sir Fynwy, lle mae problemau tir cyfagos (fel cynnal a chadw coed a dŵr ffo caeau) yn effeithio ar seilwaith ffyrdd. Mae'r Cyngor yn gweithio gyda thirfeddianwyr i fynd i'r afael â'r materion hyn, ond mae'r tir gwledig a bryniog yn gwneud rheolaeth ragweithiol yn anodd a chanlyniadau'n fwy difrifol, fel y gwelir yn Llanddewi Nant Hodni.

A fyddai'r cynnydd arfaethedig o 3.8% mewn ffioedd a thaliadau (sy'n effeithio ar gynllunio, parcio ceir, canolfannau hamdden, ac ati) yn berthnasol ar draws pob ardal neu rai yn unig?

Mae'r cynnydd o 3.8% yn cael ei gymhwyso ar draws y bwrdd i'r holl ffioedd a thaliadau perthnasol, gan eu diweddarau yn unol â chwyddiant. Mae'r taliadau hyn yn effeithio ar breswylwyr sy'n defnyddio'r gwasanaethau penodol yn unig.

A ellir defnyddio unrhyw ran o'r £5.5 miliwn ychwanegol ar gyfer Priffyrdd ar gyfer technoleg newydd, peiriannau, neu hyfforddiant staff i gynyddu atgyweirio poeth y tyllau ffordd, ac a ellir neilltuo cyfran ar gyfer troedffyrdd a hawliau tramwy?

Mae £0.5 miliwn wedi'i ddyrannu'n benodol ar gyfer cynnal a chadw llwybrau troed, gyda chynllun cynnal a chadw wedi'i gynllunio yn cael ei ddatblygu. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ran o'r cyllid wedi'i glustnodi ar gyfer technoleg newydd; mae'r cyfan wedi'i anelu at gynnal a chadw pontydd, atgyweirio, ac ailwynebu cerbyffyrdd presennol.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r aelodau am eu cwestiynau, ac i'r Aelod Cabinet a'r swyddogion am yr adroddiad a'u hatebion heddiw. Cynigiwyd yr adroddiad.

5. Blaengynllunydd Gwaith y Cyngor a'r Cabinet

Nodwyd.

6. Cynllunydd Gwaith Perfformiad a Throsolwg a Rhestr o Gamau Gweithredu

- Rhestr Camau Gweithredu Perfformiad a Throsolwg 18^{fed} Tachwedd 25
- Rhestr Camau Gweithredu Arbennig Perfformiad a Throsolwg 3^{ydd} Rhagfyr 25
- Rhestr Camau Gweithredu Perfformiad a Throsolwg 27^{ain} Ionawr 26

Nodwyd.

7. I gadarnhau cofnodion cyfarfodydd blaenorol

- 18fed Tachwedd 2025
- 3ydd Rhagfyr 2025 (Arbennig)
- 27ain Ionawr 2026 (Arbennig)

Cytunwyd ar y cofnodion.

8. Cyfarfod Nesaf: 10fed Mawrth 2026

The meeting ended at **12.28 pm**